

Obecní noviny

Dolní Újezd

PRANOSTIKA

Jestli únor honí mraky,
staví březen sněhuláky.

Č. 2

únor 2022 • ročník 28

foto: Jiří Rauš

ÚJEZDSKÝ
MASOPUST
V HOSPODĚ
„U KORUNY“
26.2.2022

Průvod Masek z Příbůnského náměstí po stopách
masné jitrničky až k hospodě „U Koruny“

Začátek 14:30 na Příbůňovsi

K průvodu bude patřit soudek i řezníkovu potěšení

Společenská kronika

Všem našim spoluobčanům, kteří oslavili svá jubilea, srdečně blahopřejeme.

50 let

Faitová Romana

55 let

Klejchová Irena

65 let

Kabrhel Zdeněk

81 let

Chadimová Anna

Kovářová Emilie

83 let

Klusoňová Marie

84 let

Švejdová Jaruška

89 let

Baar Josef

Lékařská pohotovost

Soboty, neděle a svátky
(8:00 hod. – 13:00 hod.)

LSPP - dospělí

(budova neurologického odd., tel. 461 655 319)

So 5.2. MUDr. Sláma
Ne 6.2. MUDr. Sláma
So 12.2. MUDr. Přichystalová
Ne 13.2. MUDr. Jindrová
So 19.2. MUDr. Dejdarová
Ne 20.2. MUDr. Dejdarová
So 26.2. MUDr. Paseková
Ne 27.2. MUDr. Paseková
So 5.3. MUDr. Sláma
Ne 6.3. MUDr. Sláma

LSPP - děti a dorost

(budova P, tel. 461 655 269)

So 5.2. MUDr. Švábová
Ne 6.2. MUDr. Cacková
So 12.2. MUDr. Filová
Ne 13.2. MUDr. Hájková
So 19.2. MUDr. Kopecká
Ne 20.2. MUDr. Mareš
So 26.2. MUDr. Papoušková
Ne 27.2. MUDr. Pešková
So 5.3. MUDr. Pilařová
Ne 6.3. MUDr. Sadílková

Pohotovostní lékárny

(8:00 hod. - 13:00 hod.)

So 5.2. lékárna U Slunce
Ne 6.2. Ústavní lékárna
So 12.2. lékárna U Anděla strážce
Ne 13.2. Ústavní lékárna
So 19.2. lékárna Na Špitálku
Ne 20.2. Ústavní lékárna
So 26.2. lékárna U Nemocnice
Ne 27.2. Ústavní lékárna
So 5.3. lékárna U Slunce
Ne 6.3. Ústavní lékárna

Stomatologická pohotovost

(8:00 hod. - 11:00 hod.)

5.-6.2. MUDr. Kučerová Marta, Polička, Smetanova 55 (461 724 635)
12.-13.2. Lékař stomatolog Kutsenka Mykola, Litomyšl, Nerudova 207 (461 619 670)
..
19.-20.2. MDDr. Martinec Vojtěch, Litomyšl, J. E. Purkyně 1150 (461 615 402)
26.-27.2. MDDr. Novák Peter, Dolní Sloupnice 188 (465 549 236)
5.-6.3. MUDr. Oliva Vladimír, Litomyšl, Mariánská 1137 (461 614 614)

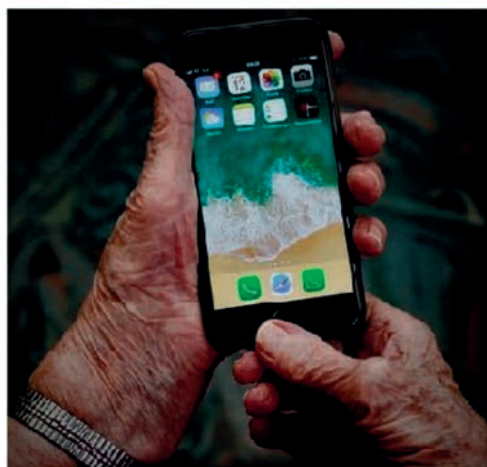
VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ 24. 4. 2022

Prosíme rodiče, kdo má zájem, aby se nahlásili na obecním úřadě pro děti narozené v roce 2021 telefonicky nebo e-mailem.

Děkujeme!

Policie spustila informační kampaň na ochranu seniorů

Seniorům se staročeskými jmény a pevnými linkami bude doma vyzvánět telefon s následujícím vzkazem:

"Dobrý den, varování Policie České republiky. Věnujte, prosím, pozornost tomuto oznámení. Pokud se Vás bude někdo snažit přesvědčit, že je Váš příbuzný nebo že Vašeho příbuzného zastupuje jako doktor či notář a bude od Vás chtít poslat peníze na účet nebo si je bude chtít u Vás sám vyzvednout, vždy si tuto informaci ověřte a v případě podezření kontaktujte, prosím, Policii České republiky, a to na telefonním čísle 158. Děkujeme. Policie České republiky."

více informací na <https://www.policie.cz/clanek/pozor-seniori-jsou-v-ohrozeni.aspx>

Plány obce na rok 2022

Vážení spoluobčané, rád bych splnil svůj slib z prosincových novin a seznámil Vás s plány naší obce na rok 2022. Naplánováno je poměrně dost velkých akcí a v jejich průběhu na nás určitě čeká nemálo starostí, omezení a nervů, ale bez tohoto to nejde. Každá realizace přináší určité komplikace, důležitý je ale konečný výsledek a přínos pro obec.

První velkou investicí bude, jako už i minulé dva roky, pokračování rekonstrukce staré betonové kanalizace, letos v další ulici na sídlišti Bořkov – od trafostanice v dolní části sídliště směř okály. Realizace by měla být zahájena na začátku května a trvat cca 4 měsíce. O přesném zahájení Vás budeme včas informovat. Před zahájením proběhne ve spolupráci se zhotovitelem i schůzka s majiteli dotčených nemovitostí přímo v místě stavby. Dále nás čeká i oprava povrchu a úprava komunikace v místě loňské rekonstrukce kanalizace, tedy o ulici níže, včetně rekonstrukce veřejného osvětlení v této části sídliště.

Další velkou akcí, která začala být realizována v loňském roce, je protipovodňová ochrana a revitalizace údolí za Přibíňským mostem. Pokračování prací již bylo zahájeno v lednu a nyní záleží jen na počasí a stavu terénu, jak rychle se celá akce stihne dokončit. Předpoklad je do poloviny roku.

V letošním roce konečně dojde na dlouho očekávanou a plánovanou úpravu velké části Rovinky. Akce bude zahrnovat úsek od křižovatky u hasičské zbrojnice až po zdravotní středisko a budou při ní prováděny úpravy chodníků, sjezdů, autobusového zálivu a zastávky u bývalého kina. Nově bude také řešeno parkování před nákupním střediskem. Zároveň s touto naší akcí zrealizuje Pardubický kraj rekonstrukci silničního tělesa v místě naší stavby. Velmi pravděpodobně letos dojde i k opravě komunikace od lihovaru po hasičskou zbrojnici. Pokud se vše podaří, tak letos bude kompletně opravena komunikace od lihovaru po zdravotní středisko (akce kraje/SÚS), a od hasičárny po zdravotní středisko budou provedeny výše zmiňované úpravy chodníků (akce obce). Zahájení prací předpokládáme na přelomu května a června. Po jednáních obce s Pardubickým krajem a Správou a údržbou silnic bude letos zahájena příprava projektové dokumentace na opravu povrchu komunikace od zdravotního střediska po konec obce směř Desná. Tato oprava by měla být zrealizována v příštích letech.

Dále byla zahájena soutěž na zhotovitele projektové dokumentace na kompletní opravu komunikace v Jiřikově. Toto je společná akce

naší obce + Pardubického kraje a Správy a údržby silnic, která by měla zahrnovat rekonstrukci silnice III/3594 (akce kraje/SÚS) + vybudování a rekonstrukci chodníku podél silnice III/3594 (akce obce) v intravilánu Jiříkova. Zahájení projekčních prací předpokládáme v první polovině letošního roku, dokončení projekčních prací bude do konce března 2023. Následně se začne řešit povolení, financování, termín provedení opravy atd..

V současné době máme podanou žádost o dotaci z dotačního titulu Program obnovy venkova Pardubického kraje na výstavbu parkoviště v zadním dvoře školy. Výstavba tohoto parkoviště by měla pomoci vyřešit problémy s parkováním pro návštěvníky školy, školky, ZUŠky, haly a nového hřiště, úřadu, hřbitova, kostela a fary. Tato akce by měla být první částí plánované velké rekonstrukce a úpravy prostoru mezi úřadem, školou a farou.

Po letech příprav máme požádáno i o dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj na realizaci 1. etapy rekonstrukce budovy obecního úřadu. Budova obecního úřadu má už své nejlepší roky za sebou a je velmi nutná kompletní rekonstrukce jak z důvodu zlepšení a řešení technického stavu, tak i z důvodu úpravy dispozic a zajištění lepší obslužnosti a dostupnosti úřadu.

Připravujeme také rekonstrukci veřejného osvětlení v místě realizace druhé etapy rekonstrukce vedení kabelu nízkého napětí. Bohužel, dle aktuálních informací od společnosti ČEZ Distribuce, a. s., byl upraven plán a termíny akcí. Aktuální harmonogram pro 2. etapu rekonstrukce vedení kabelu NN v naší obci, která zahrnuje horní část Doleček, Pazuchu, Prahu a Rovinku od večerky po úřad, je odevzdání projektu v únoru 2023 + zahájení realizace rekonstrukce ve 2. čtvrtletí 2024. Bohužel tuto akci moc ovlivnit nedokážeme a vše záleží hlavně na rozhodnutí vlastníka infrastruktury a investora rekonstrukce vedení kabelu NN společnosti ČEZ Distribuce a.s..

Samozřejmě dál bude pokračovat „běžná“ údržba naší obce a obecních objektů.

Snahou celého úřadu a všech zastupitelů bude stihnout včas realizace výše uvedených akcí. Pevně doufáme, že komplikací bude co nejméně. Informace o aktuálním dění v naší obci Vám budeme opět přinášet v každém čísle Obecních novin.

Závěrem bych chtěl Vám všem popřát hlavně zdraví a dobrou náladu.

*Miloš Vrabec,
starosta obce*

Výpis zpráv z Rady obce

- RO schvaluje rozpočty na rok 2022 zřízených příspěvkových organizací Základní školy a mateřské školy Dolní Újezd a Základní umělecké školy Dolní Újezd.
- RO schvaluje střednědobé výhledy rozpočtů na roky 2023–2024 zřízených příspěvkových organizací Základní školy a mateřské školy Dolní Újezd a Základní umělecké školy Dolní Újezd.
- RO projednala Protokoly o výsledcích průběžných veřejnoprávních kontrol ve zřízených p.o. Základní školy a mateřské školy Dolní Újezd a Základní umělecké školy Dolní Újezd.
- RO schválila návrh výzvy na zpracování projektové dokumentace na rekonstrukci silnice v průtahu obcí Jiřikov vč. výstavby chodníku.
- RO schválila návrh nové kalkulace pro svozy kalů na ČOV platné od 1.1.2022.
- RO projednala informace od společnosti PODA a.s. s plány k přepojení obce Dolní Újezd na novou technologii 5e.
- RO schválila rozpočtové opatření č. 11/2021/RO.
- RO schválila žádost o úpravu rozpočtu a čerpání rezervního fondu ze

zlepšeného hospodářského výsledku od organizace „Základní škola a mateřská škola Dolní Újezd“ (zapojení rezervního fondu ke krytí výdajů – zejména na energie).

- RO schválila žádost o úpravu rozpočtu od organizace „Základní umělecká škola Dolní Újezd“ (změna rozpisu – krytí navýšených mzdových nákladů – pracovní neschopnosti).
- RO schválila kalkulaci na archeologický dohled akce „Dolní Újezd, protipovodňová ochrana“ od Regionálního muzea v Litomyšli.
- RO bere na vědomí informaci o odměňování pracovníků s mládeží za 2. pololetí 2021.
- RO schvaluje smlouvu o zřízení věcného břemene mezi obcí a GasNet, s.r.o., na pozemky parc. č. 46/1 a parc. č. 1449/173, LV č. 10001 v k.ú. Dolní Újezd u Litomyšle.
- RO schvaluje „Časový plán obce Dolní Újezd pro provádění opatření Programu zlepšování kvality ovzduší pro zónu Severovýchod CZ05 dle aktualizace zveřejněné ve Věstníku MŽP 27. ledna 2021“.

Poplatky na rok 2022

Vážení spoluobčané, níže přinášíme doplňující informace k výpočtu a nárůstů poplatku v naší obci pro rok 2022.

Odpady:

V letošním roce dochází k navýšení ceny služby, kterou nám zajišťuje společnost LIKO a.s.. Ta z důvodu zdražení skládkového, předpokládané míry inflace, růstu mezd, zdražení pohonných hmot a výrazného růstu cen energií pro rok 2022 navýšila poplatek obcím za občany o 60 Kč na osobu a rok. Zastupitelstvo obce rozhodlo na svém prosincovém zasedání o zvýšení poplatku za svoz a likvidaci odpadu také o 60 Kč na 810 Kč / osoba / rok. Tedy pouze o takovou částku, o kterou zdražuje společnost LIKO a.s. platbu obcím za své občany (obec Dolní Újezd bude platit v roce 2022 společnosti LIKO a.s. za každého občana 852 Kč). Ale ani toto zvýšení poplatku nepokryje celkové náklady na likvidaci odpadu. Obec kromě výše uvedeného hraří i likvidaci odpadů, které nejsou zahrnuty do poplatku, tedy likvidaci cca 70 % odpadu ze sběrného dvoru, likvidaci 100 % odpadu z kontejnerových stání, likvidaci bioodpadu, likvidaci sutí, likvidaci nebezpečného odpadu, další provozní náklady sběrného dvora a v neposlední řadě i poplatky za občany, kteří jsou vyhláškou od platby poplatku osvobozeni. Když to přeneseme do čísel za loňský rok, tak za odpady a vše s tím spojené zaplatila naše obec v loňském roce cca 2 250 000 Kč. Na poplatcích od občanů a obdržených platbách za tříděný odpad obec dostala zhruba 1 675 000 Kč (vybraný poplatek od občanů byl v roce 2021 cca 1 436 000 + obdržené peníze za tříděný odpad v roce 2021 cca 239 000). Obec tedy v loňském roce dotovala svoz odpadu částkou cca 575 000 Kč, s podobnou částkou musíme počítat i v letošním roce.

Karty pro sběrný dvůr:

Zavedení čipových karet splnilo svůj primární cíl, tedy zajištění toho, aby ve dvoře ukládal odpad jen ten, kdo bydlí v Dolním Újezdě, Jiříkově a na Václavkách, nebo zde vlastní nemovitost, tzn. že platí v naší obci poplatky, a tím přispívá na likvidaci odpadu. Nyní samozřejmě budeme pracovat na tom, aby v budoucnu byla funkce čipových karet rozšířena k vedení a detailnější správě evidence odpadového hospodaření (nyní jsou evidovány vstupy a druhy ukládaného odpadu). Do toho již ale musí být zapojena i společnost LIKO a.s., upraven sběrný dvůr, instalovány váhy, vyřešena kontejnerová stání atd. Znovu ale upozorňuji na to, že toto nebude hned a bude to nějaký čas trvat, než kýženého efektu dosáhneme.

Poplatky

Poplatek za svoz komunálního odpadu ve výši **810 Kč** za osobu/rok a poplatek ze psa ve výši **200 Kč** za psa/rok je možné platit v hotovosti v **úřední dny, tj. pondělí a středa 7.30 – 11.30 hod. a 12.30 – 17.00 hod.**, na obecním úřadě.

Poplatek musí být uhrazen do 31.3.2022. Pokud je poplatek vyšší než 1 000 Kč, lze jej zaplatit ve dvou splátkách (první do 31.3.2022, druhou do 31.7.2022).

Vzhledem k epidemiologické situaci upřednostňujeme bezhotovostní platby.

Bezhotovostní úhradu provádějte ve prospěch **účtu číslo:**

1283415349/0800 s variabilním symbolem platby:

Poplatek za svoz komunálního odpadu:

0013371xxx pro Dolní Újezd

0013372xxx pro Jiříkov

0013373xxx pro Václavky

Poplatek ze psa:

0013411xxx pro Dolní Újezd

0013412xxx pro Jiříkov

0013413xxx pro Václavky

Symboly xxx znamenají číslo popisné. Občanům žijícím v bytových

Stočné

Cena stočného se rozhodnutím ZO zvedá o 2 Kč, tedy na 55,45 Kč za 1 m³ + platná sazba DPH (tj. 61 Kč vč. DPH). Rozhodující a pro zastupitelstvo zavazující pro stanovení ceny stočného jsou podmínky poskytovatele dotace na výstavbu ČOV a kanalizace, tedy Státního fondu životního prostředí ČR. Tyto podmínky stanovují obci cenu stočného až do roku 2025, poté si již obec bude stanovovat cenu stočného sama na základě svých kalkulací a finančních analýz. Samozřejmě i provozní náklady na ČOV se nyní velmi razantně zvedají, hlavně díky rostoucím cenám energií. S přibývajícím lety také dochází k opotřebování technologie naší čistírny a kanalizace, a s tím jsou samozřejmě spojené i rostoucí náklady na údržbu a opravy. Jen v roce 2020 obec investovala do výměny staré betonové kanalizace přes 8 000 000 Kč, v roce 2021 cca 7 500 000 Kč, a to máme ještě dva roky rekonstrukce před sebou.

Vodné

Jeho cenu zastupitelstvo obce nestanovuje ani neschvaluje, ale pouze bere na vědomí. Od 1. 1. 2022 se v Dolním Újezdě, Jiříkově a na Václavkách (a také v ostatních obcích Skupinového vodovodu Poličsko) dle rozhodnutí členské schůze zvýší cena vodného z 38,00 Kč/m³ na 40,50 Kč/m³. Je ale nutné dodat, že kromě hlavních důvodů, které vedly svazek obcí k tomuto rozhodnutí, jako jsou plnění plánu financování obnovy vodovodů, inflace, nárůst cen energií, materiálu a mezd a realizace a obnova vrtů, svazek v naší obci v loňském roce investoval do obnovy vodovodu na sídlišti Bořkov částku přes 600 000 Kč. Zároveň se také připravuje obnova (výměna) vodovodního přivaděče k Jiříkovu, což bude další investice výrazně přesahující částku 1 500 000 Kč.

Je mi jasné, že zdražení, hlavně ze strany měst a obcí, není příjemná a populární věc, která většinou budí velmi negativní emoce, ale z hlediska správného a odpovědného hospodaření je nutné k němu přistoupit. Samozřejmě, že se to někomu nemusí a určitě nebude líbit, já ale věřím tomu, že většina z vás důvody k výše popsaným krokům pochopí. Důležité je, že se i v této době, kdy vše rapidně zdražuje, podařilo dosáhnout menšího navýšení ceny poplatků za odpad a stočné než v loňském roce.

Miloš Vrabec, starosta obce

domech (č.p. 186, 391, 445, 446, 553) a nájemníkům v DPS č.p. 613, je variabilní symbol pro bezhotovostní platbu přidělen individuálně – **nutno kontaktovat obecní úřad.** Pokud nemáte trojmístné číslo popisné, doplňte před č.p. nuly (např. Jiříkov č.p. 1 bude mít variabilní symbol pro komunální odpad 0013372001, pro poplatek ze psa 0013412001).

Žádáme občany, kteří budou provádět úhradu za svoz odpadu a za psa převodním příkazem, aby každou platbu prováděli zvlášť se správným variabilním symbolem.

Statistika obyvatel za rok 2021

Počet obyvatel k	1.1.2021	1 939
Počet obyvatel k	31.1.2021	1 947
Dolní Újezd		1 835
Jiříkov		92
Václavky		20
Přistěhování		36
Narození		26
Odstěhování		30
Úmrtí		24

Co bude versus jak bylo?

Možná, že si ve světle „covidové války“, kterou teď tak intenzivně prožíváme, občas pokládáte otázku, co bude asi dál? A protože pomalu každý druhý je už dnes odborník na epidemie nebo virolog, jsme denně zaplavováni prostřednictvím médií všemožnými prognózami a odpověďmi na tuto otázku.

Musím si přiznat, že mi už občas z toho množství tvrzení, doporučení a více či méně zaručených informací jde tak trochu hlava kolem.

Když jsem přemýšlel, čím nebo jak „naředit“ tuto informační covidovou záplavu, ve které už se plácáme drahý čas, nabízela se různá témata, čemu věnovat pozornost a alespoň na chvíli tak uniknout z tohoto mumraje. Jedno z takových témat je počasí, i když i počasí dokáže být občas pěkná divočina, jako například to povětrí minulý víkend. Na „debatu“ o počasí mě navedl Standa Doseděl. Většina těch starších ho velice dobře zná nejen coby velkého besedníka, ale hlavně jako šikovného řemeslníka, který si dokáže poradit se vším, co se električky a oprav nefunkčních elektrospotřebičů týče. Málokdo ale ví, že Standa je také meteorolog. Ani ne tak co se týče předpovědi počasí, ale spíš vedením každodenních záznamů o tom „jak bylo“. To je tedy ta druhá otázka z úvodu tohoto článku.

A protože je přehled o průběhu a vývoji počasí u nás docela zajímavé téma, požádal jsem ho o několik zajímavých údajů z jeho statistiky. Jedná se o údaje zaznamenané v naší obci a jsou z období posledních 22 let (tedy od roku 2000).

Tak například víte, že:

- nejchladnějším dnem byl 23. leden 2006 s noční teplotou $-23,7$ °C a denní $-14,7$ °C. Přičemž tuto zimu byla celých 96 dní souvislá sněhová pokrývka.
- nejmírnější zima byla 2019-2020 s nejnižší noční teplotou $-6,9$ °C, přičemž sněžilo pouze 8 dnů a sněhová pokrývka nepřesáhla 2 cm.
- nejvyšší teplota byla v Újezdě naměřena 28.7. 2013 a to 39 °C ve dne a 20,2 °C v noci.
- nejnížší počet dní s celodenní jasnou oblohou byl zaznamenán v roce 2016 a to pouhých 17 dní.
- oproti tomu nejvyšší počet dní s jasnou oblohou byl v roce 2006 a to 77 dní.
- zajímavé také je, že v roce 2020, kdy byla nejmírnější zima, napadlo za 101 deštivých dní rekordních 1041 mm srážek, což je téměř dvojnásobek průměru.
- dva roky předtím, tedy v roce 2018, přšelo jen 79 dní a napadlo pouhých 410 mm srážek.

To jsou tedy jen některé zajímavosti, na které se někteří možná pamatujete. Nicméně z přehledu počasí v Dolním Újezdě za posledních 22 let vyplývá to, co uvádějí i oficiální statistiky, tedy postupné oteplování a ubývání srážek.

A tak co myslíte, je lepší řešit „co bude“ nebo „jak bylo“?

Josef Čížinský

Využíváte Mobilní Rozhlas?

Mobilní rozhlas je aplikace, která informuje o aktuálním dění v obci kde bydlíte, pracujete nebo trávíte volný čas.

Dozvíte se například o poplatcích, opravách komunikací, haváriích vody či kulturních a sportovních událostech.

Zaregistrujte se a nezmeškáte důležité informace, které vám zjednoduší život.

K rozesílání informací používáme zprávy do mobilní aplikace, kterou si můžete zdarma stáhnout do svého mobilu:

Verze pro iOS:

Verze pro Android:

Pokud nemáte chytrý mobilní telefon, můžete od nás informace dostávat na e-mail. Registrujte se

na <https://dolnuijezd.mobilnirozhlas.cz/registrace>.

ČS Vyhrazené Obsluha hotovosti v pobočce Litomyšl

Vážení klienti,

pobočka Litomyšl, Smetanovo nám. 112 bude od 1. února 2022 v provozu bez pokladny. Vybírat a vkládat hotovost u nás budete moci i dál – v pobočkovém bankomatu dostupném 24 hodin denně. Instalaci bankomatu pro vklad hotovosti připravujeme. Budete-li potřebovat pomoc při jeho obsluze, naši bankéři Vám ochotně poradí.

Pokud je pro Vás příjemnější pokladní přepážka s obsluhou, veškeré vklady i výběry peněz i veškeré operace se vkladní knížkou vyřídíte v naší pobočce Polička, Palackého nám. 184 nebo Vysoké Mýto, B. Němcové 190.

Všechny ostatní bezhotovostní a poradenské služby pobočky Litomyšl zachováme beze změny a v nezměněné otevírací době, kterou si můžete kdykoli ověřit na webových stránkách České spořitelny (www.csas.cz/pobocky).

Těšíme se na Vaši návštěvu,
Česká spořitelna

Program Erasmus+

V roce 2021 podalo vedení Základní školy žádost o grant v rámci programu „Erasmus+“ k Národní agentuře pro evropské projekty ve vzdělávání. V programu Erasmus+ není naše škola žádným nováčkem, již v předchozích letech jsme několikrát uspěli s našimi projekty a umožnili tak pedagogům i žákům využít možnosti, které granty v rámci evropské spolupráce nabízí.

Tato naše grantová žádost v rámci druhého kola výzvy Krátkodobé projekty ve školním vzdělávání byla schválena a na jaře letošního roku umožní dvěma našim učitelkám vycestovat do Irska, kde budou na jazykové škole získávat v rámci takzvaného stínování cenné informace v oblasti výuky cizích jazyků a obohatí tak svou vlastní pedagogickou praxi.

Podobná aktivita pak proběhne také na Slovensku, kam se z naší školy vydají tři jiní učitelé. Naším cílem je navázat se slovenskými kolegy dlouhodobější spoluprací a připravit společný projekt se širším záběrem, tak abychom mohli společně v dalším období uskutečňovat i jiné akce, které obohatí život v obou našich školách.

Naše dosud poslední žádost v rámci grantových výzev Erasmus+ nese název „Djdi v angličtině dál“ a bude-li schválena, mohou se starší žáci naší školy, které jazyky baví, těšit na pobyt v zahraničí spojený se studiem angličtiny na velmi atraktivním místě.

M. Andrlová

VODA – čistírna odpadních vod

Čistírna odpadních vod (ČOV) je v obecném povědomí jakousi pračkou znečištěných vod, jejíž výkon a účinnost závisí na instalovaných strojích, zařízeních a technologiích. Systém čištění odpadních vod je však poněkud složitější. Je ve své podstatě založen na aplikaci přírodních procesů a zákonitostí. Víte, že na odstraňování znečištění z odpadní vody se podílejí mikroorganismy? Ty ke svému životu potřebují vhodné podmínky, např. stálý přísun „potraviny“, a to ani moc, ani málo, určitou teplotu a pH, některé potřebují kyslík, některé ne. Čistírna odpadních vod není mechanismus, který lze regulovat otočením knoflíku, ale systém, jehož funkce závisí na mnoha faktorech, zejména udržení optimálních životních podmínek pro mikroorganismy zajišťující biologické čištění.

Návrh nové nebo rekonstruované ČOV vychází vždy ze dvou základních hledisek. Jaká bude kvalita a množství přiváděných odpadních vod a jaká má být dosažena kvalita vyčištěných vod s ohledem na jakost vody v toku. V době provozu takto naprojektované a realizované ČOV se však mění jak charakter přítékajících vod, nejčastěji v důsledku změn v průmyslových výrobcích, tak i legislativní předpisy týkající se vypouštění odpadních vod do vod povrchových. Technologická skladba a vybavení ČOV tak musí průběžně reagovat na tyto měnící se vstupní a výstupní podmínky. Zatímco dříve bylo na ČOV dostačující snížit obsah organického znečištění, později bylo nutné zajistit odstraňování dusíku a fosforu (tzv. nutrienty), dnes se již zabýváme obsa-

hem zbytkových koncentrací léčiv, hormonů, drog atd. v odpadních vodách. Současně dochází i ke zpřísnování požadavků vztahujících se k nakládání s odpadním produktem ČOV, tedy čistírenským kalem. Na tyto skutečnosti musí adekvátně reagovat i provoz a rozvoj ČOV, čehož jsou ČOV Polička a její historie poměrně názorným příkladem. Výstavba městské ČOV Polička byla zahájena v roce 1954, do provozu byla ČOV uvedena v roce 1960. V následujících desetiletích provozu ČOV byla provedena řada zásadních změn v její technologii, a to v rámci dílčích intenzifikací či komplexních rekonstrukcí. Kvůli hydraulickému a látkovému přetěžování ČOV a nízké účinnosti čištění byla v letech 1988 – 1991 realizována první rekonstrukce ČOV. Kapacita ČOV byla tehdy navýšena na 14.400 EO. V letech 2000 – 2002 byla provedena komplexní rekonstrukce ČOV, a to s ohledem na výrobu produkce průmyslových odpadních vod, předpokládaný rozvoj města, zpřísněné legislativní požadavky na kvalitu vypouštěných vod, nutnost zvýšení účinnosti odstraňování znečištění a v neposlední řadě i nutnost modernizace strojního vybavení. Kapacita ČOV byla navýšena na 28.550 EO. V roce 2008 byla doplněna technologie ČOV o řízené odstraňování fosforu, včetně zajištění kontinuálního monitoringu zbytkových koncentrací fosforu na odtoku ČOV. V letech 2017 až 2019 byla v rámci stavby „Intenzifikace ČOV Polička“ realizována nezbytná rekonstrukce mechanického předčištění a biologického stupně, pro bezpečný provoz ČOV

naprosto zásadní dostavba druhé dosazovací nádrže a nové vystrojení původní dosazovací nádrže. Dále bylo doplněno zařízení pro zahuštění produkovaného čistírenského kalu, provedeny nové rozvody silnoproudu, výměna ASŘ a prvků měření a regulace. V říjnu 2021 byla zahájena další akce, jejímž předmětem je rekonstrukce dešťové zdrže a zvýšení hydraulické kapacity ČOV s cílem v maximální možné míře eliminovat vypouštění odlehčených nečištěných vod do recipientu, ke kterému dochází v době intenzivních či déletrvajících srážek.

Stěžejním úkolem současnosti je řešení likvidace či využití čistírenských kalů. Kal z ČOV Polička dlouhodobě splňuje limity pro obsah těžkých kovů i specifických organických látek stanovené pro aplikaci na zemědělskou půdu, nebude však splňovat mikrobiologická kritéria, která vejdu v platnost v brzkém výhledu. Očekávaná změna legislativy si vynutí změnu způsobu nakládání s čistírenským kalem, což bude v případě ČOV Polička znamenat buď investici do nové technologie zpracování kalu, nebo zajištění odběratele schopného zabezpečit likvidaci kalu v souladu se zákonnými požadavky. V obou případech však lze očekávat nárůst nákladů na likvidaci tohoto odpadu, které představují společně s náklady na el. energii nejvýznamnější část provozních nákladů ČOV. O tom, jak mohou ovlivňovat producenti odpadních vod náklady na provoz kanalizace a ČOV, si řekneme příště.

VHOS, a.s.

Nejde vám proud?

Může to být plánovaná odstávka nebo porucha....

Při výpadku elektřiny nejprve zkontrolujte, zda se týká pouze vašeho odběrného místa nebo i širšího okolí, např. zda svítí ostatní domy v ulici, kde bydlíte. Zkontrolujte svůj hlavní jistič a také podružné jističe v nemovitosti. Poruchy způsobené závadou na zařízení ve vašem vlastnictví (jističe, vnitřní elektroinstalace) odstraňují na vaše náklady odborné firmy. Ověřte, zda jste uhradili veškeré platby za elektřinu. V případě nesrovnalostí kontaktuje svého dodavatele elektřiny. Pokud jsou platby v pořádku, v sousedních objektech se svítí a domácí jistič není poškozen, došlo ve vašem odběrném místě buď k plánované odstávce, nebo k poruše v dodávce elektřiny.

PLÁNOVANÁ ODSTÁVKA

Krátkodobé přerušování dodávek elektřiny je zapotřebí v případě oprav a údržby elektrického zařízení. ČEZ Distribuce informuje své odběratele o plánovaných odstávkách proudu bezplatně e-mailem po vyplnění formuláře na www.cezdistribuce.cz/sluzba.

V případě, že vám informace o odstávce chybí, nahláste výpadek elektřiny na bezplatném webu www.bezstavy.cz.

PORUCHA

Poruchou se rozumí neplánovaná událost, která má za následek poškození či omezení standardního provozu. Jste-li bez proudu a vyloučili jste všechny výše zmíněné možné příčiny, nahláste poruchu na www.bezstavy.cz. Po vyplnění adresy místa poruchy udejte rozsah (výpadek v celé ulici, viditelné poškození vedení apod.) a délku trvání. Nahlášení poruchy vám bude bezprostředně potvr-

zeno a ČEZ Distribuce vás bude o odstranění poruchy informovat prostřednictvím SMS.

KALAMITA

Kalamitní stav vyhláší energetici zpravidla při nadměrné kumulaci poruch způsobené klimatickými jevy. Call-centrum v takových případech nestihá dostatečně a včas odbavovat hlášení odběratelů. Snadno, rychle a bezplatně výpadek proudu nahlásíte na www.bezstavy.cz. Zde můžete nahlásit i skutečnosti, které by mohly pomoci nenadále nepřijemnosti odstranit (např. popadané stromy přes vedení, apod.). O aktuálním vývoji odstraňování poruch budete informováni formou SMS na Vámi uvedeném čísle.

WWW.BEZSTAVY.CZ

PORUCHOVÁ LINKA

800 850 860

Z historie obce

Usedlost č. 249 st. č. 213 na Pazušě

V roce:

- 1787 Vomočil Matěj chalupník
1807 Vomočil Jan chalupník tkadlec 39 let, manželka Kateřina 32, dcera Anna 6, syn Jan 1 rok
1813, 23 Vomočil Jan
1850 Štefl
1860 Rubek Josef *r.1836, r. 1871 odešel s manželkou Žofíí roz. Karlíkovou a 4-mi dětmi do USA
1890 Vomočil Jan 8.8. chalupa chytla a hořela od č.198 a 199
1910 Vomočilová Rozálie dcera Jana se syny Janem a Josefem, její druh později padl ve Světové válce. Syn Jan *17.6.1910 se oženil 26.12.1936 s Annou Pavlišovou z Osíka, pracoval jako stavební dělník, za II. Světové války byl totálně nasazen v Německu, po operaci ochrnul a přestal mluvit
1918 Vomočil Jan chalupa hořela od kamen
1930 Vomočil Jan, děti: Jaruška 26.1.1938 poštovní úřednice provdaná za Josefa Švejdu v č. 297 5.2.1930 +19.2.2009, Marie *26.9.1940, pracovala v JZD v rostlinné výrobě a v kuchyni, v r. 1961 provdaná za Vodehna Miroslava z. č. 40, vyučeným truhlářem, Jitka *26.10.1945 učitelka, později ředitelka MŠ provdaná za Kubeše Jana z č. 128 strojního zámečníka v Karose a v Drobných provozovnách obce Dolní Újezd, kde byl řadu let tajemníkem MNV, 2. syn Rozálie Vomočilové Josef *20.5.0914 absolvoval Střední zemědělskou školu v Litomyšli, pracoval jako úředník v Adamovských strojárnách, za války pracoval ve Škodových závodech v Dubnici/Váhem, opět jako technický úředník. Zde se v Trenčan-

ských Teplicích oženil s Annou Mazányjovou *r.1924. Děti: Libuše, Zdeno, Josef, Jitka a Anna

1950
1970

Vomočilová Anna roz. Karlíková z Osíka vdova
Vodehnal Miroslav truhlář z č.40 *r.1939 si vzal dceru Marii a chalupu přestavěli na RD. Od r. 2001 byl členem Klubu oživení historie, kde byl zapojen jako fotograf restaurátor dřevěných exponátů až do své smrti 7.7.2010.

Děti: Marie *r.1962, provdaná Horská v Čisté, Miroslav *r.1966, abs. GAJ v Litomyšli, krátce studoval Vysokou školu Báňskou, studium brzy přerušil, doma se od otce naučil základům tesařiny a truhlářství. Oženil se s Lenkou Kysilkovou z Desné, žijí na Horním Újezdě Podlubníčku, kde ke starému domu přistavěli nízko - energetický dřevěný objekt z nepalovaných cihel, naproti přes ulici se podílel na stavbě kruhové polygonální dřevostavby, přítel Bulvových z Osíka, Libor *r.1971 absolvoval SZTŠ v Litomyšli, pracoval v Karose, žije s přítelkyní v Říkovcích a Eliška *r.1974, zdravotní sestra provozuje s manželem Martinem Stříteským penzion „Merkur“ v Litomyšli.

Zde pokračuje příběh, kterým je obec Dolní Újezd spojena několikrát s Prahou.

Miroslav pracuje na několika místech v Praze. Bydlení nachází v Praze 5 na Zlíchově v domě č.33 naproti kostelíku sv. Filipa a Jakuba, kde se *r.1879 Karel Hašler, známý písničkář a kabaretier. Jeho manželkou byla Zdeňka, rozená Frimlová, sestra Rudolfa Frimla známého hudebního skladatele. Jejich matka byla Mariama Křemenáková roz. Schejbalová z Dolního Újezda, která bydlela naproti č. 249 v č. 250.

J.J.Z.H.

svatební foto Jana a Anny Vomočilových v r. 1936

rodiče Anna a Jan, dcera Jaruška a babička Rosálie Vomočilovi

svatební foto Mirka a Marie Vodehnalových v r. 1961

původní rodná chalupa na Pazušě č. 249

zleva Anna matka, otec Jan Vomočilovi, dcery Jaruška, Jitka a Marie v r. 1947

č. p. 249 současný stav

Ptačí hodinka na naší škole

V lednu se žáci naší školy zapojili do mezinárodního vědeckého výzkumu, který pořádá Česká společnost ornitologická pod názvem Ptačí hodinka (ptacihodinka.birdlife.cz). Jedná se o každoroční sčítání ptáků (nejen) na krmítkách, které pomáhá získat dostatek údajů o chování zimujících ptáků v České republice. Zapojit se může úplně každý bez předchozích zkušeností.

Sčítání ptačích druhů na krmítku letos probíhalo 7.-9. ledna. Děti si v těchto dnech vyzkoušely, jaké je to být opravdovým výzkumníkem. Po dobu jedné hodiny pozorovaly a zaznamenávaly pro každý druh nejvyšší prokazatelný počet jedinců, který se objevil v jejich zorném poli. V rámci tohoto projektu jsme se věnovali i jiným činnostem. V hodinách přírodopisu jsme se seznamovali s druhy ptáků na krmítkách a se způsoby, jak je vhodné v zimním období přikrmovat. V hodinách výtvarné výchovy vznikla spousta krásných prací na téma přezimujících ptáků a krmítek, která zdobí naši školu. Žáci 7.-9. tříd druhého stupně v hodinách pracovních činností vyráběli dřevěná krmítka, která umístíme v zahradě naší školy, aby měly děti možnost při výuce nebo

pobytu ve školní družině ptáky pozorovat a přikrmovat. Získají tak přehled o druzích ze svého nejbližšího okolí a budou motivovány k jejich ochraně.

Doufáme, že v následujících letech se nám podaří v těchto aktivitách pokračovat, abychom si skrze vlastní zkušenost vytvořili lepší vztah k přírodě.

Magdalena Bulvová

Exkurze

V letošním školním roce se šestákům podařilo absolvovat dvě exkurze. Na podzim děti viděly, jak probíhá archeologický výzkum – paní Mgr. Jana Němcová z litomyšlského muzea jim ukázala pracoviště na Šibeničním vrchu v Poličce – základy zdi, která obklopovala popraviště, hroby a dokonce i kosterní pozůstatky těch, kteří byli odsouzeni a potrestáni. Děti se dozvěděly spoustu zajímavostí, které souvisejí s prozkoumáním této lokality.

Druhý lednový pátek proběhla plánovaná návštěva hradecké hvězdárny a planetária – osvědčený doplněk učiva o vesmíru. Děti se podívaly do kupole s dalekohledem, vyzkoušely si simulátor zemětřesení, mohly se zvážít na kosmické váze. Asi nejzajímavější pro ně byly putování noční oblohou a výlet sluneční soustavou – ovšem z pohodlných křesel kinosálu. Příští exkurze se snad už obejdou bez přísných proticovidových opatření.

Pavlaína Leischnerová
a Jiří Lněnička

Přírodovědné výlety

Kabinet přírodopisu při ZŠ zorganizoval v září a v říjnu dvě mimoškolní přírodovědné akce. První výlet byl zaměřen na poznávání i netradičních míst blízkých pískovcových skal v okolí Budislavi, Posekance a Vranic. Pestrý program a trasa: z objednaného autobusu jsme vystoupili na zastávce Borek, následoval sestup údolím k Panským rybníkům, zde jsme si vysvětlili vznik a původ pískovců (prý zde kdysi bylo moře) a též význam regulace vody v této oblasti. Během další cesty jsme se zaměřili na poznávání a sběr hub, takže cesta k Voletínské studánce pěkně ubíhala. U studánky jsme si ověřili, že voda v ní neublá proto, že je vařící, ale že se jedná o raritní hydrogeologický úkaz. Šikovně jsme zvládli udržení rovnováhy při přechodu po kládách a pak následoval test fyzické zdatnosti – prudký výstup podél Purkmistrovy jeskyně k sympa-

tické tzv. Dábelkové osadě, zde jsme si odpočinuli a nasvačili se. Cestu k Toulcovým Maštálím jsme si zpestřili průstupem Oslí chodbou, zřejmě nejzábavnější byl v Maštálích těžký výstup úzkým bočním komínem, který někteří žáci s nadšením absolvovali dvakrát, další klasiku v Maštálích taktěž.

Při návratu k autobusu na Posekanec jsme navštívili dobře vybavený převis Svornost (ale nebyla tam barevná televize), popovídalo se o chování v přírodě a o trempinku. O tom, jak se mají žáci v přírodě chovat, čím mohou přírodě prospět a pomoci, tak o tom byla na závěr výletu postřehová soutěž „Co do přírody nepatří“. Téměř stejnou trasu i s podobným programem absolvovali žáci 6.A a 6.B v rámci adaptačního dne s p. u. Švecovou a s p. u. Leischnerovou.

Druhý výlet byl zaměřen na přírodu naučné

stezky v příměstském lese Černá hora na okraji Litomyšle. Postupně si žáci prohlíželi a pročítali 10 panelů. Během cesty se žáci dozvěděli mnohé o rostlinách (byliny, dřeviny – stromy, keře), o živočiších (bezobratlí – brouci, motýli, měkkýši aj., obratlovci – obojživelníci, hlavně však ptáci a savci) a o houbách. Zpestřením na trase byla dvě místa (např. u Primátorské hráze) s herními a sportovními prvky. Patřilo by se na tomto místě poděkovat dvěma aktivním žákům Matějovi Kopecnému a Martinu Špechtovi za pomoc mladším účastníkům a pedagogickému dozoru. V závěru je nutno podotknout, že o obě akce byl velký zájem, zúčastnilo se vždy téměř 40 žáků 2.–7. ročníků. Na jaře by se mohly uskutečnit další akce, pokud to epidemiologická situace dovolí.

Jiří Lněnička a Josef Hájek

Preventivní programy ACET ČR

V prvním pololetí tohoto školního roku proběhly na naší škole certifikované preventivní programy, které pro nás již tradičně zajišťuje spolek ACET ČR, z.s. Jejich cílem je dosáhnout snížení rizikového chování žáků pomocí primární prevence.

V 1. třídách proběhl program KAMARÁDEM BÝT, KAMARÁDY MÍT. Děvčata a chlapani si hráli v lesním dobrodružství hry. Při jejich prožívání si uvědomili principy chování v kolektivu dětí: rozdělit se, nezapomenout na nikoho, zajímat se o druhého, odpouštět si. Žáci 3. ročníku se zúčastnili interaktivního programu JSME TÝM. Objevovali hodnoty spolupráce, rozvíjeli empatii a prosociálnost. Pro žáky 4. ročníků byl připraven program PLAVBA PO ONLINE MOŘI, který byl zaměřen na rozpoznání rizik užívání internetu. Pomocí konkrétních situací žáci stanovili pravidla. Žáci 6. ročníků se zúčastnili programu

SKRYTÁ NEBEZPEČÍ INTERNETU¹, který byl zaměřen na problematiku násilí v počítačových hrách a závislosti na nich. V druhé části byl věnován tématům rizik: nebezpečné kontakty, lživý obsah, pornografie, sexting, groo-

ming, etika chování a ochrana osobních informací.

Ve druhém pololetí čekají další preventivní programy žáky ostatních ročníků.

Bulvová M., Stráníková L.

Přednáška mykologa Jaroslava Malého

V pondělí 13. září proběhlo pro žáky naší školy zajímavé a poutavé povídání mykologa Jaroslava Malého. Ten nás ve své přednášce seznámil s významem hub v přírodě a základními znalostmi o jejich říši. Promítal nám poutavé snímky jedlých, jedovatých, medicínlých a jinak prospěšných či zajímavých hub. Vysvětlil nám, jak

bychom se měli chovat v přírodě, jakým způsobem se správně vyta-hují klíšťata apod. Přednáška zahrnovala mnoho užitečných a nových informací pro praktické houbaře, které nenalezneme ani v atlasech. Součástí byl také vědomostní test. Nejšikovnější děti dostaly pexeso.

Magdalena Bulvová

Vánoční volejbálek 2021

Po roční pauze, zapříčiněné covidovými restrikcemi, jsme se letos k naší velké radosti mohli o vánočních prázdninách opět sejít a protáhnout se po gurmánsky náročných svátcích, a to dokonce k jubilejnímu 10. ročníku.

Předcházelo tomu spousta obav, zda vůbec něco plánovat, zda vůbec někdo přijde a jak to tedy vše zorganizovat. Nakonec si ale vše sedlo tak nějak přirozeně, lidé se přihlásilo také dostatek, a tak uspořádání nic nebránilo.

V úterý 28. prosince jsme připravili 3 kurty pro 8 čtyřčlenných týmů, rozlosovali, kdo koho bude mít za parťáka, rozeřáli svá zimní těla a mohlo se jít hrát. Čekala nás porce 28 zápasů v 10 kolech. Každý zápas měl 15 minut. Někdy čas utekl jako voda, jindy se hluboce prohrávající tým modlil k rychlejšímu konci. 2 týmy v každém kole odpočívaly a mohly čas využít k občerstvení, které opět připravili někteří šikovní volejbalisté (nebo předpokládám spíš volejbalistky). Krátce po sedmé hodině večerní bylo jasno o vítězi. Jsem ráda, že dodržujeme pravidlo, kdy žádný tým neodejde bez výhry ani prohry. Některé zápasy byly velmi napínavé, některé jasné, ale doufám, že dobře si zahráli všichni. Však nešlo úplně tak o výsledek, jako o radost ze hry a z pohybu. Jsem ráda, že se zapojují naše mladé volejbalistky, které motivují svým výkonem především starší a pokročilé, aby překročili své poklidné hranice. Letos se nám objevilo na turnaji i dalších několik nových tváří, takže bylo napí-

navé, jak na tom kdo bude. No a jak to tedy dopadlo?

1. V. Vašek, M. Frantová, V. Fulíková, M. Sekyra
2. T. Rajman, A. Brůnová, K. Vašková, R. Valdhans
3. M. Jícha, I. Šplíchalová, B. Šplíchal, R. Kleinerová
4. H. Kolčava, D. Koukolová, M. Kutová, K. Rejmanová
5. M. Ropek, M. Ropková, M. Svobodová, I. Pulkrábková
6. J. Vosmek, E. Ropková, J. Samek, J. Valdhansová
7. M. Janecký, A. Janecká, R. Janecká, M. Lipavský, Hungi
8. Hoang Vu Huy, A. Samková, K. Svoboda, A. Novotná

Každý tým byl za svůj výkon odměněn hodnotnými cenami, za které moc děkujeme především firmám Orion, Limes a Dr. Max.

Po sportovním výkonu se většina volejbalistů přesunula Na Rovinku, kde se M. Makovský postaral o naše hladové a žíznivé žaludky. Děkujeme. Poturnajové debaty u dobrého moku se jako každý rok protáhly do hluboké noci a řádně tak zakončily sportovní odpoledne.

Děkujeme všem, co přišli a sportovali nebo jen fandili a koukali. Atmosféra v tělocvičně byla jako každý rok nádherná a my se budeme těšit na příští rok, že snad zas budeme moct po svátcích protáhnout naše tělesné schránky. Volejbalu a sportu zdar.

M. Ropková

**ZABÍJAČKOVÉ
HODY**

Budou připraveny tradiční
zabíjačkové pochoutky

19. - 20. 2. 2022

Rezervace na: info@hostinecureky.cz | tel.: 603 287 875

**HOSTINEC
U ŘEKY**

www.hostinecureky.cz

FIRMA MICHAL KORTYŠ ELKOR, LITOMYŠL

přijme pracovníka na pozici:
**PRODAVAČ elektroinstalačního
materiálu**
Znalost v oboru elektro výhodou

Adresa provozovny:
Mařákova 1149, Litomyšl

Nástup možný od 1.3.2022
nebo dle dohody

Bližší informace: tel.: 461 615 014,
e-mail: elkor@elkor.cz